

A'

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 41.

Kösz. Bétsben, Pünkösöd Havának (Májusnak)
 22-dik napján 1801-dik Értelmezésben.

B é t s.

Induló félben van innen Pétersburgba Hertzog
 Schwartzemberg Károly Csász. Kir. Kamarás Úr,
 Feldmarsal Lieutenant és egy Uhlanus Regiment
 Tulajdonossa. A' Felséges Császár és Királyunk
 nevében tiszteletére leszen ottan, a' most uralkod-
 ni kezdett I-ső Sándor Muszka Császár Ő Felsé-
 gének.

Tegnap előtt érkezett meg ide Palermóból,
 Gróf Eszterházy Ferentz Ő Excellentiája, a' Ta-
 tai 's a' t. Uraság örököse, 's egynehány esz-
 tendőktől fogva a' F. Római Császár követje Ná-
 polyban, 's azután Siciliában.

U u

Nem régen két Cs. K. Kamarás Urakat méltóztatott nevezni Ő Felsege, úgymint az ifjú Gróf Búzini Keglevics Ferencz Ő Ngát, és Gróf Székhelyi Majláth József Kir. Helytartói Tanácsos Ő Nagyságát, M. Gróf Majláth József Borsod Várm. Fő Ispány Ő Exja öregebbik Fiát, ki is, hivatalbéli Személy Fővel, az a' minap nyert Velelzei és Dalmátziai Birtokoknak meg-visgálására ment Kedves Ura Attya társaságában.

Magyar Ország.

Budáról Május 12-dikén:

A' múlt hétfőn Májusnak 11-dikén tartott itten a' Várban lévő Ország házában, May József Úra' Bétsi Siket-némák nevelő Intitútumának (Intézetének) Fő Igazgatója, két Bétsből magával le-hozott Magyar Országi születésű Tanítványival egy igen nevezetes Exáment, a' mellyre számos Uraságok özfze gyülekeztek. A' Tanítványok közül az idősebb Fáy Károly 15 esztendő Abaúj Vármegyében született Felső Mérán, az Attya, ezen Vármegyében Szolgabíró; az ifjabbik a' Mo'son Vármegyei Orvos Doktor fia Henisch Károly.

Tsudálva nézték és halgatták eleinte a' Próbátételre özfze gyűlt Uraságok, a' mit ezen két siket és néma Nevendék Tanítványok jóltévő Tanítójok alatt tett előmenetelekből mutattak, lassan lassan pedig olly édes öröm fogta el mindenkinek szíveket, ezen egyébaránt szánakozásra méltó ifjak, valójában szívre ható szerentsés boldogulásokon, 's mind az írás és a' beszéd által az Isten-

ről vallásról nyilván ki mutatott józan és értelmes gondolkodásokon, mind a' számvetésben való gyorsaságokon, a' milyen tiszta örömet, csak efféle emberiség javára tzelező Nemes Intézetnek szemmel látott hasznos és szerentsés következései szülhetnek a' jóra érzékeny szívekben.

A' Próba tétel előtt egy rövid Beszédet tartott Henisch Károly a' Jelenvalókhöz, melyet, hogy mindenek annál könnyebben megérthessenek, Fáy Károly a' beszéd közben Táblára írt, a' mint itt következik.

Nemes Gyülekezet!

„Melly szerentsések vagyunk mi két siket-némák a' Magyar Hazából, hogy mi ezen szép Gyülekezetnek eleibe terjeszthetjük, a' mit Bétsben a' Siket-némák nevelő Oskolájában tanulunk, hogy miképpen formálnak ott mi belőlünk, értelmes embereket jó Keresztyéneket, a' Közönséges Társaságnak hasznos és munkálódó Tagokat.

Ha ilyen jóltévő Intézet nem volna, úgy mi még most is csak formálatlan, és tudatlan fél-emberek volnánk; kötelességeinkről és az Istentől semmit se tudnánk!

„Ó Nemes Gyülekezet! Eszen meg szívetek a' mi Magyar Siket-Néma társainkon, és nyújssatok segedelmet a' Vátzon felállítandó, az Emberiségre és a' Hazára nézve felette hasznos Siket-némákat nevelő Oskolára.

Hány lelket szabadítatok meg mind most mind jövődre nemes jóltévőségtek által! hány Atyai és Anyai búslakodó szívet vígasztaltok meg egy-

szerre! hány embert tesznek egy jóltévő nemes tselekedet által szerentséssé!”

„Nem sokára meg léfzen így, hogy el-kezdik az eddig szóttalan gyermekek, kedves Jóltévöiknek, Táplálóiknak és Megmentöjöknek ditsö Neveiket rebegni.“

Lehetetlen vött ezen szívre ható beszédet, belsö meg-indulás nélkül halgatni és olvasni, a' mellynek néma tanúbizonyságai völtak a' Jelenvalók könnybe lábbadt szemei.

Ez után meg-magyarázta a' Direktor May Úr a' Siket-némák tanításának módját, és megmutatta, hogy a' Tanúlók közzül, a' kezdök mi-képpen tanulják meg a' kézen kitsinált Abéce szerezént a' betüket, és azoknak leírását 's olvasását. — Továbbá, hogy mikor már ebbe elég gyakorlások vagyon, hogy lehetséges a' száj részeinek a' hangos beszédre megkívántató jártatására, úgy meg tanítani a' magok hangját nem halló Siket-némákat, hogy azok érthető hangon olvassanak és beszélhessenek.

Arra vígyáznak főképpen Tanításokban a' Tanítók, hogy Tanítványaiknak a' külsö érzékenységek által szerzett Megfogásait, vagy Conceptusait, (Begriffe) egymásból folyó alkalmas kérdések által kifejtöztethessék; és ez által a' #züntelen való sok gyakorlás után annyira mennek, hogy gondolatjaikat szájjal 's írásban is ki fejezhetik. — A' nevezett két ifjak közzül Fáy Károly már annyira ment, hogy ö a' Vátzi Siketnémákat Nevelö Intézetben segítő Társ foglenni, a' mint reményli. — A' számvetésben is kü-

lönös gyorsasága tetfzett ki, a' Próbatételkor Fáy Károlynak.

Sok nehézségeket terjesztettek a' Jelenvölt Uraságok Direktor May Úr eleibe, mellyek a' Siket-némák Tanítását illették; azokra a' nevezett Úr igen fundamentomosan meg-felelt. Végre ezen rövid Beszéddel fejezte bé a' Próbatételt.

„Reménylen, Tiszteletre méltó Gyülekezet! a' véghez vitt Próbatétel által megmutattam, hogy nem tsak lehet söt szükséges is a' Siket-némákat tanítani. — Ajánlom a' Magyar-Országi magokra hagyatott szegény Siket-néma ifjakat az Érdemes Közönségnek Atyai gondviselése alá, a' kiknek jóltévőségétől függ az, hogy ezek, a' szerentsétlen sorsok miatt tsak nem az állatokhoz hasonló emberek, értelmes, erköltsi (morálos) és munkás okos valóságokká és a' jó Istennek tisztelőivé tétessenek.

Szerentsésnek tartom magamat, hogy az Isteni gondviselés a' néma és szóotalan gyermekek szószóllójának a' Magyar Hazában engem választott. El-sem rettent ezen Isteni tzelnek általam leendő végre hajtásától semmi Munka és terhes fáradság, tsak hogy ezen szerentsétleneket a' setétségnek szomorú állapotjából ki-ragadhassam, és az emberi társaságnak megadhassam. Kérem e' végre a' Nemes Rangú Jelenlévöket, méltóztassanak hathatós munkálódások által, az Emberiség és a' Haza javára tzelozó Siket-némák nevelő Oskolájának Vátzon leendő felállítását siettetni.“

Az az épület, a' mellyet Ő Felsége Vátzon ezen hafznos Intézetnek felállítására rendelni mél-

tóztatott, igen nagy, 's a' nevezett végre alkalmas-
 tos, mellynek tágos udvara és izép kerje vagyona.
 Minekelötte Direktor May Úr az épüetet meg-
 vi'sgálta volna, már az előtt az Ő Felsége által
 ezen dologban Komiszáriussá kinevezett nagy ér-
 demű Mgs 'Sadányi és Török Sz. Miklósi Al-
 mássy Antal Úr, a' kinek magának is igen izí-
 vén fekszik ezen áldott Institutumnak jó móddal
 való felállása, úgy elrendelte az épüetet, hogy
 abban a' Direktor May Úr változtatást tenni szük-
 ségtelen dolognak tartotta.

Frantzia Ország.

Páris Május 6-dikán. Salcette Fr. Gene-
 rális, Polgár Belzieres, Charbonnel, és
 sok más pattantyús és Indsinér Tisztek érkeztek
 meg Konstántzinápolyból, a' hol fogságban tartat-
 tak Anconába, kik minnyájan betsületekre fogad-
 ták, hogy a' Fényes Porta ellen ezen háboruban
 nem fognak szolgálni. — Egy Confidence (Bi-
 zakodás) nevű 16 ágyús Frantzia rabló hajó,
 mellyen 150 legény völt Surcouf Kapitány ve-
 zérlése alatt, egy Kent nevű 32 ágyús Anglus
 hajót tsípelt el Napkeleti India körül, a' mellyen
 337 ember völt, ezek között, 150 Katona és egy
 Generális. Az Anglus hajót vas horgokkal húztak
 a' magok hajójához a' Frantziák, 's úgy diadal-
 maskodtak rajta.

Páris Május 7-dikén. A' Hívtalbeli Moni-
 teur nevű Újság ezt hirdette ki: Hogy a' Közön-
 séget a' Londoni Újságok által most közönségessé
 tett Egyiptomi hírekre nézve meg-nyugtassuk, kö-

telességből jelentjük, hogy a' Kormányfűk Egyiptomból, az Osiris nevű hajón érkezett Tudósításokon kívül, mellyek Mártz. 16-dikáig adják elő az ott történt dolgokat, újjabb leveleket nem vett; és hogy az újjabb hírek hitelt nem érdemlenek. — Az Angliával elkezdődött alkudozások alig ha félbe nem szakadnak, mivel a' Londoni Kormányfűk, Bonapárténak a' Békesség kötésre tett feltételeit, egyenesen megvetette.

(A' Fő Konzul kívánságai, a' Londoni Újságok szerént ezek voltak; hogy Gibráltár és Minorka adasson vissza a' Spanyoloknak, Málta az Oroszoknak; Ceylon szigete pedig Bataviának; hanem már más ilyen kívánságokat is adtak volt ki a' Londoni Újságok.)

Párisból Május 8-dikán. Mostanában egy Könyv jött itt ki, mellynek ez a' tzmje. A' Mysore Tartomány Históriája Hyder Aly, és Tippó Saib uralkodások alatt 's a' t Ezt a' Nép nagy gyönyörködéssel olvassa, úgy hogy az első Kiadását két hét alatt mind el kapkodták a' Párisiak. — A' Könyv summájának velejét ide írjuk. — Hyder Aly a' 18-dik Század közepe tájján élt, először tsak Al-Tifz volt az akkori Fejedelem alatt Mysore-ben, de szép tálentommal bírván, 's e' mellett igen derék katona lévén, tsak hamar a' leg főbb katonai rangra lépett és Fővezér lett; söt kevés idő alatt Fejedelemmé is tétetett, és Indostán egy részén uralkodott. Az Anglusoknak nagy ellensége volt; sok vitéz tettei után, midőn az egész Indostánnak el foglalására már

minden készüléteket meg tett volna, meg-halálozott. Mindenek II-dik Fridrikhez hasonlították ötét és Ásiai Fridriknek is nevezték. Halála után a' fia Tippó Saib vette által az uralkodást, de a' kiben az Attva virtusaiból tsak kevés szikrák tsillámlottak. Ez is nagyra vágyó lélekkel bírt, és az Anglusokat ő sem szenvedhette, de a' frigyesseivel sem tudott jól bánni, azokat sokszor megsértette. Egyszer két Párisból vissza ment Követjét tsak azért ölette meg, mivel Frantzia Országot, és kivált a' XVI-dik Lajos Királyi Udvarát nagyon magasztalták. Szava járása volt nékie ez: Inkább ízeretek 2 nap élni, úgy, mint valamely Tigris, mint 200 esztendeig úgy, mint egy juh. Végre a' Frantziákkal szövetséget köt, az Anglusok ellen, és vária a' segítséget Frantzia Országból, az alatt Bonaparte el is foglalja Egyiptomot, 's az Anglusok még akarván előzni a' Frantziákat, megtámadák Tippó Saibot véletlenül, a' midőn maga is ki-vont kardal viaskodva esett el katonái között. A' Birodalomát az Anglusok fel osztották, egy részét a' Marattoknak adván, ők a' leg jobb részét megtartották. Mysore Tartományában pedig, egy 5 esztendős gyermeket ühettek a' Fejedelmi Székbe, a' kit magokat adó fizetőjökké tettek. — Ezután a' Tippó Saib erkölsét, szokásai és élete módját írja le a' könyvszerző, az ő Fejedelmi Udvarát, 's a' t.

Folytatása következik.

Párisból Május 9-dikén. Ezen hónapnak 6-dikán elmenvén az Orosz Követ Gróf Kalitseff, a' Párisi pénz verő házba, midőn ott mindeneket

szemesen meg vi'sgált volna, a' Pénzverőház Fő Igazgatója egy olyan nevezetes emlékeztető pénz-vel kedveskedett a' Követnek, mellynek egygyik oldalán a' Frantzia szabad nemzet ditsősségét példázó tzimerek voltak kinyomva, a' másikon pedig ezen írás olvastatott, I ső Sándor Orosz Császár. Békesség, Barátság a' Frantzia és az Orosz Birodalmak között.

Párisból Május 9 dikén. Fr. Generális Monnet ezt írja Spanyol Országának Burgos nevű városából Aprilisnek 28 dikán, Leclerc Fr. Generálisnak Párisba. „A' mi Seregünk előljáró tsapatja, két napja hógy Burgosba érkezett. Mindenütt jó kvártélyok készítették Katonáinknak és igen nagy emberséggel fogadtak bennünket, a' Magazínok két hónapra vagynak eleséggel meg rakva, az eleség nagyon jó.

Vasárnaponként a' misén megjelenünk, 's Katonai muzsikánkal a' miseközben való mu'sikájokat nevelvén, ez által a' népnek nagyon kedvébe estünk, 's mindenek, a' kik ezelőtt balvélekedéssel voltak is felőlünk, most minnyájunkat betsülnek. Hónap utaz itt el a' Toskánai Király, a' kinek nagy Katonai tiszteletet fogok tétetni. A' Spanyol ármádia szemben áll már a' Porgugalliaival, annak vígyázó serege össze is tsapott már a' Portugallusokkal, és sok száz Katonát fogott el közülök. — (Ezt a' Hivatalbeli Újság hirdette ki)

Dánia.

Koppenhágából Május 2-dikán. Azon két Frantzia Tisztek Polgár, Lauriston és Ber-

thier, a' kikiről nem tudja itt a' közönség, hogy mi dologban voltak ide küldve, a' Fr. Kormány-széktől, vízfűza útaztak már Páris felé. Mind a' kettőt meg-ajándékozta a' Korona Örökös Her-tzeg. — A' Napkeleti tengerre nyúló Pruszsziai partokon most újjolag 100 ezer véka életet szed-tek fel az Anglus kereskedők drága pénzen. Le nem lehet írni, melly nagy jövedelme van Prusz-sziának, hogy a' hajdani Lengyel Országból, a' mellynek mindenféle Gabonára nézve igen termé-keny földje van, a' tenger partokhoz takaríttat-ja a' Király az életet, még pedig többnyire mind a' folyó vizeken.

Olasz Ország.

Florentziából Május 2-dikán. Parantsolatot vett a' Livornóban kvártélyozó 60-dik számú Fr. Félbrigáda, hogy a' Toskána partja mellett lévő Elba szigetébe útnak induljon, mellyet a' Nápolyi Udvar a' kötött békesség ereje szerént, Frantzia Országának által enged; de az a' parantsolatnak nem engedelmeskedett. Ezért Fr. Gen. Murat az 1-ső és a' 3 dik Batálionnak Granatéros Kompá-niáit a' fegyverből ki vetkeztetvén, őket a' Tu-ríni fellegrárba küldötte. A' két Batalionnak is hasonló büntetése lett volna, de tsak nem sírva kérték Murat Generálist a' katonák, hogy rajtok illyen szégvent ne tétessen. Megvizgáltatván a' dolog, ki súlt, hogy a' Livornói lakosok több ott lappangó idegenekkel egygyütt, sok pénzt és bort osztattak ki a' Granatérosok között, 's azzal vet-ték őket ezen nyakasságra. Ezeknek megvizgálá-sokra Katonai Kommisszfiót rendelt a' Generális.

Májland-ból Május 2-dikán. Tegnapelőtt tartatott itt a' Lünevillei Békességnek igen pompás Innepe; ugyan ekkor tétetett le a' Bonaparte piattzának kirakására az első kö. Az az Ets vize jobb partján fekvő kis Tartomány, mellyet a' Császár a' Lünevillei Békességben a' Cisalpínai Köztársaságnak engedett, igen népes, és 200 ezer lakosok számláltattak fel benne. Ebben esik Legnanó városának is fele, és Verónának három negyed része.

Batávia.

Hágából Május 3-dikán. Minthogy már öt esztendő óta ezen Köztársaságban, minden Vallás egyenlő szabadsággal bír, tehát most, azt a' Fundátziót is egészen eltörlötte a' Kormányfzék, a' melly az oda való Akadémiában a' Theológiát tanuló Reformátusokra vólt le téve. Számos Tanuló Ifjakat tartott ebből esztendőnként az Akadémia, azok között nevezetesen Magyarokat is. E' helyett azt rendelte a' Kormányfzék, hogy esztendőnként, minden vallásra való tekintet nélkül, 30 magokat a' többek felett megkülömböztetett Tanulónak olztasson, és mindeniknek egy aránt 300 forintból álló Stipendiumot, de a' kik születt Batavusok legyenek.

Hágából Május 5-dikén. Amsterdamból írják, hogy a' Winter Admirális hajósserege, 4 hónapra való eleséget szerzett bé, és 12,000 emberből álló Sereget vesz fel, hogy azt valahova kiszállítsa.

A n g l i a .

Londonból Apr. 30. Olyan hídat tsinálnak most itten a' Themse vizen keresztül, három bálthajtásra tsupa vasból, a' mellynek tsak a' munkája hatzfézezer forintba kerül. A' középső bálthajtás alatt akármelly nagy kereskedő hajó kiterjesztett vitorlákkal is szabadon elmehet.

Londonból Május 1-ső napján. Hyde Parker Fő-Adm. vízfőzsa hívatik a' Napkeleti tenger-ről, és helyette Nelson Admirális tétetett az ott lévő Hajósseregnek Fő Igazgatójává. — Nem a' leg jobb egygyesség vólt ezen két Admirálisok között, 's ennek tulajdonitják itt sokan, hogy a' Koppenhága előtt Apr. 2-dikán történt verekedés, részünkről nem éppen olly nagy ditsősséggel ment véghez, mint kellett vólna.

O r o s z B i r o d a l o m .

Az új Orosz Császári Felség vízfőzsa adta a' Nemességnek minden jussait, mellyek egy darab időtől fogva, sokféle és igen érzékeny módon meg-sértettek és megtsonkítottak, egyfzersmind pedig arról is bizonyossá tette egy nevezetes H i r d e t és által Alattavalóit, hogy Uralkodását mindenben a' ditsősséges emlékezetü II Katolín Nagy Anyjának bölts Uralkodása fzerént fogja intézni.

A' Néva folyó vizen még most Aprilisnek 17-dikén indult meg a' jég, minekutánna 145 napig lett vólna egyvégbe befagyva.

(Ez a' folyó víz, melly napkelet felől foly napnyúgotnak, Petersburgnál szakad a' ten-

gerbe, minekutánna ezt a' szép várost sokfelé kereftül folyta, 's több részekre 's kellemetes szigetekre felosztotta. Azért látszatik ez a' város is, mint Velentze úgy, mintha a' víz tetején lebegne.)

Az Új Orosz Császár Júniusban fog Moska u Fő Városban megkoronáztatni, a' hova már 40 ezer Orosz Katonák útnak indítottak.

Német Ország.

Kempton-ből Május 8-dikán. A' haza takarodó Frantzia Rajnai armádia éppen egy eszten-deig lakott Német Országban ennek költségén. Lehetetlen annak számát 100 ezer embernél kevesebbre tenni, és így, ha egy személynek tartását naponként, a' lovak tartását is bele tudván, nem többre, tsak egygy forintra tefszük; a' jö ki, hogy ez az armádia esztendő alatt, a' Sváb Kerületnek Baváriának és Felső Austriának 36 és fél millió forintjába került! Hát ha még a' sok Contribútzio, Requisítzió, Forspont pénz név alatt fizetett summákat számba-vehetnénk. Hozzá lehet ebből vetni, melly sujjos terhe alatt nyögött 9 esztendők el-forgása alatt Német Orzágnak némely része. Két három ember kor kell arra, míg ezt ki pihenjük.

A' Sváb Kerületnek igen gyönyorű és tökéletes Mappájának készítéséhez fogtak *Bonenberger* és *Amman* igen derék Földmérők (Indsinérek), de a' háború viszontagságai miatt nem folytathatták ezen betses Munkájokat. Megértvén a' dolgot *Moreau Fr. Fővezér*, azt ígerte nekik, hogy ezen szép igyekezetet, részéről minden mó-

don elő mozdítja, 's mindjárt nagy summa pénzt adott által ezeknek, és sokat küldött Tübingába is Cotta Könyvárosnak, a' ki a' Mappának ki nyomtatását magára vállalta.

Hamburgból Május 6-dikán. Újra ki jelentette a' Berlini Udvar Halfsziai Károly Hertzegnek, hogy kívánná, ha a' Dániai Seregek Hamburg és Lubeck városait és azoknak vidékeit oda hagynák, és hogy Ő Felsege a' Prufsziai Király is feltette magában, hogy Hannóverából seregeit vissza húzza.

Hamburgból Május 9-dikén. Tegnapelőtt a' Hamburg szomszédságában lévő Dániai Seregek Fő kvártélyában a' Dánus Fővezér Halfsziai Károly Hertzeggel egygyütt tanátskozván a' Prufsziai Követ Schultz, és az Angliai Követ Kraufurd Ő Exc-ájok, abban egygyeztek meg, hogy ezután az Albis vizén, minden Hatalmasságok hajói szabadon járhassanak, kifogás nélkül. A' melly Dánus hajók pedig Hamburgtól egész Norvégiáig akarnak hajókézni, vagy onnan vissza, azoknak az Angliai Kormányzektől kell Passzuszoknak lenni.

Augsburgból Május 2-dikán. A' Német Országban Birtokos Papi Méltóságok közül, tsak az egy Salzburgi Püspök nem tért még vissza Birtokába, a' mellynek bizonyos okát is adják némelly Újság levelek.

Török Ország.

Konstántinápolyból Apr. 12-dikén. A' melly sereggel Menou Fr. Fővezér Alexandriánál az Anglusokat Márt. 21-diken megtámadta,

minekelőtte t. i. először Alexándriában Hadi tanácsot tartott volna a' megtámadásnak módjáról; annak nagyobb része Koptusokból, Görögökből és Afrikában öfzfeszdedett új Katonákból állott, ezeket hozta Menou Fővezér magával Kairóból segítségre. Ezen ütközet után, mellyben az Anglusok részére hajlott a' győzedelmi szerentse; nagy ütközethez készítették magokat a' Frantziák, mivel Regniér Fr. Generális 12,000 többnyire Frantziákból álló sereggel indúlt útnak Kairó környékéről Alexándria felé; és Murad Bey-től is segítséget vártak a' Frantziák.

Előszöri Tudósítás, a' Kézfthelyi Hév-vízről.

Ha a' Természet, és a' Tudomány erejeket egygyesítik, ha ezen egygyesült erők mi általunk használtatnak, és ha a' mi gerjeszthetőségünk az illy egybe kaptosolt, 's mi tőlünk használt erőket érezheti, siettetőbb változásokat tapasztalunk akkor, mint ha különböző időpontban ezen erők csak magánosan (vagy csak maga, t. i. a' Természet, avagy a' Tudomány egyedül) reánk nézve használtatván, orvoslásunkra fordítottatnak. Ebből az Orvoslás' Tudományára alkalmaztatott állításból kitetszik, hogy ha a' Tudomány által elkészített orvosi szerek azokkal, mellyeket a' Természet már mint elkészülteket nekünk ad, egybe-foglaltatnak, és a' mi hasznunkra a' fent írt feltétel alatt alkalmaztatnak,

egységünk vissza-térése hamarébb el-következik, mint ha csak azokkal élénk, mellyeket a' Tudomány képzített.

Képzit ugyan a' Tudomány a' Magyar Hazának minden részeiben Orvosló szereket, de nem mindenütt nyújtja a' jól tévő Természet önnön kebeléből gyógyító ajándekát: éppen ez ösztönöz vala engemet annak köztudásúl való adására; hogy itt ezen T. N. Zala Vármegyében helyezett Kézfthely mező Várostól fél órányi távolságra, a' kedveskedő Természet a' betegeskedő emberiség' nyavalyájának enyhítésére, vagy telyes meg gyógyulására is, meleg víznek formájában mutatja a' már magában elkészült orvosló erejét, és önként ajánlja a' sinlődő testnek helyre állítására szolgáló, 's több orvosló részekből álló forrását. Mert ki gőzöl ezen víz magából Gas hydrogenium Sulphuratum-ot, és találtnak ugyan abban felolvadva Hepar Sulphuris alcalinum, Sulphuratum Calcis, Sulfas ferri; és Murias Sodae, a' most elő-számított részekből a' munkálódó Orvosok által látják, hogy ezen hév víz az orvosságokkal egybe kaptsolva, millyen esetekben használható. Tapasztaltam én a' tavalyi fürdés idejekor, hogy némelly ezen hév-vízzel élő embereknek a' még hátra lévő napjai megkellemetesítették, másokat pedig annak foganatos ereje, a' hamar következhető haláltól megmentett. Az ezen fürdő eránt tett rendelések jók, és az idejövök jutalmas áron lakhelyet, enni, 's inni valót nyerhetnek.

Költ Kézfthelyen Májusnak 4-dikén 1801-ben.

Gutten József,
Orvos Doktor.